

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

Рішення вченої ради Сумського державного університету з питання:
«Підсумки роботи у 2018/2019 н.р. та основні завдання на 2019/2020 н.р. щодо
формування контингенту осіб, які навчаються за усіма освітніми та освітньо-
науковими рівнями, курсами, формами здобуття освіти»

Розглянувши питання «Підсумки роботи у 2018/2019 н.р. та основні завдання на 2019/2020 н.р. щодо формування контингенту осіб, які навчаються за усіма освітніми та освітньо-науковими рівнями, курсами, формами здобуття освіти», вчена рада університету відзначає, що в університеті проводиться різноплановий комплекс заходів, які спрямовані на формування якісного контингенту осіб, які навчаються.

Так, не зважаючи на зменшення на 5,6 % по Сумській області кількості випускників шкіл, які зареєструвалися на зовнішнє незалежне оцінювання (ЗНО) з української мови та літератури, контингент студентів першого курсу денної форми здобуття освіти на основі повної загальної середньої освіти по комплексу СумДУ зменшився лише на 0,3 % (по базовому навчальному закладу - збільшився на 1 %). Вперше здійснено набір за освітнім ступенем бакалавра за спеціальностями «Історія та археологія», «Хімія» та «Міжнародне право». На 4,7 % зменшився набір студентів, які зараховані за денною формою навчання на базі ОКР молодший спеціаліст, що обумовлено зменшенням обсягу місць державного замовлення у порівнянні з 2018 р. і запровадженням використання сертифікатів ЗНО з української мови та літератури при вступі на спеціальність «Економіка» та всі спеціальності галузі знань «Управління та адміністрування».

Продовжується негативна тенденція зменшення показників прийому у магістратуру: за денною та заочною (дистанційною) формами здобуття освіти зараховано 974 магістра, що менше показника минулого року на 33,9 % (при цьому кількість випускників бакалавратури СумДУ у 2019 р. у порівнянні з 2018 р зменшилась лише на 14,2 %). Кількість випускників СумДУ минулих років та випускників інших закладів вищої освіти, що вступили у магістратуру зменшилась на 27,9 %.

На 31 % збільшився контингент аспірантів та докторантів університету - 418 осіб (у жовтні 2018 р. - 320 осіб). Несуттєво зріс контингент аспірантів, які проходять підготовку на умовах повної оплати (станом на 01.10.2019 р. таких аспірантів 96, на аналогічну дату 2018 р. – 93). У 2019 р. у докторантуру зараховано 8 осіб, у т.ч. 1 особу на місця, що фінансуються за рахунок коштів фізичних (юридичних) осіб (у 2018 р. 7 та 2 особи відповідно). Загальний контингент докторантів зріс на 62,5% і склав 13 осіб, при цьому з 7 осіб, які вступили в докторантуру у 2018 р., 3 особи достроково захистили дисертації.

У 2019 році збільшився контингент осіб, які зараховані до ЦППО. За новою освітньою програмою «Управління та адміністрування в охороні здоров'я» вперше прийнято 53 особи за кошти фізичних осіб, а також заплановано додаткове зарахування у осінній прийом. За освітньою програмою «Державна служба» спеціальності кількість зарахованих осіб за держзамовленням у порівнянні з минулим роком зменшилась на 14 % (з 35 осіб до 30), за кошти фізичних осіб було зараховано лише 6 осіб (12 осіб у 2018 р.).

У той же час, загальна кількість осіб, які навчаються в університеті за усіма ступенями вищої освіти, курсами, формами навчання, продовжує зменшуватись. Окрім зовнішніх факторів, які негативно впливають на показники формування контингенту осіб, які навчаються (демографічна ситуація, вступ мешканців Сумщини до інших регіонів України та закордонних університетів, зменшення загальнодержавних обсягів держзамовлення за усіма ступенями освіти, зміни на ринку праці тощо), основними чинниками такого зменшення є:

- зменшення набору студентів в університеті за окремими спеціальностями, які не мають популярності серед абітурієнтів або програють конкуренцію на ринку освітніх послуг іншим закладам вищої освіти;
- втрати контингенту студентів, які після закінчення технікумів (коледжів) або

бакалавратури СумДУ не продовжують подальше навчання в університеті за усіма формами здобуття освіти;

- запровадження обов'язкового складання вступних іспитів за технологіями зовнішнього незалежного оцінювання як при вступі на основі ОКР молодшого спеціаліста, так і у магістратуру на базі ступеня бакалавра;
- недостатні обсяги зарахування аспірантів на місця, що фінансуються за рахунок коштів фізичних, юридичних осіб та, відповідно, зниження частки аспірантів, які проходять підготовку на умовах повної оплати в структурі сукупного контингенту аспірантів (з 29 % у 2018 р. до 23 % у 2019 р.).

Враховуючи тенденції та причини щодо змін контингенту осіб, які навчаються, та керуючись необхідністю забезпечення достатніх кількісних та якісних показників його формування, вчена рада Сумського державного університету постановляє:

1. Випусковим кафедрам вжити заходів щодо підвищення конкурентоспроможності на ринку освітніх послуг бакалаврських та магістерських освітніх програм (перегляду існуючих та започаткування нових) відповідних ліцензованих спеціальностей. При цьому врахувати:

а) затребуваність освітньої програми на ринку праці, що підтверджується відповідними угодами з потенційними роботодавцями;

б) економічну обґрунтованість впровадження освітньої діяльності за програмою, а саме: прогнозоване збільшення контингенту студентів при наборі за новою програмою не за рахунок перерозподілу наявного контингенту абітурієнтів, а шляхом їх залучення з інших ЗВО або прийому випускників минулих років тощо;

в) відповідність кадрового складу та матеріально-технічних можливостей кафедри умовам акредитації за відповідною освітньою програмою;

г) необхідність формування привабливого іміджу спеціальностей (перегляду змісту освітніх програм) – «обличчя спеціальностей», зокрема з таких, на які спостерігається недостатній конкурс абітурієнтів;

д) розширення практики проведення кафедрами університету конкурсів, профільних шкіл, гуртків та інших заходів (не менше одного на кожній випусковій кафедрі) щодо популяризації та підвищення іміджу своєї спеціальності, пошуку інших форм участі кафедр у профорієнтаційній роботі;

є) розширення пропозицій щодо навчання за дистанційною формою осіб з особливими потребами.

Відповідальні - завідувачі кафедр, директори інститутів, декани факультетів.

Термін виконання - постійно.

2. Директорам інститутів (деканам факультетів) у термін до 01.12.2019 р. подати до ректорату інформацію щодо закріплення закладів фахової передвищої освіти (технікумів, коледжів) України, які здійснюють підготовку фахівців за спеціальностями відповідного профілю, за випусковими кафедрами для проведення ними профорієнтаційної роботи серед контингенту осіб, які вступають на навчання на основі ОКР молодшого спеціаліста.

3. Вжити заходів щодо підвищення рівня володіння іноземними мовами випускників бакалавратури, зокрема кафедрам іноземних мов університету (завідувачі доц. Гнаповська Л.В. та доц. Литвиненко Г.І.) забезпечити викладання іноземних мов на 4-му курсі бакалавратури з урахуванням рівня підготовки студентів (багаторівневі групи загальноуніверситетського формування) та підготовки студентів до особливостей складання іспитів за технологіями ЗНО, підвищення рівня відповідальності цих кафедр за результати складання ЗНО з іноземних мов в магістратуру, заохочення викладачів, які мають високі успішні показники таких результатів.

4. Враховуючи реалії ринку праці та конкурсну ситуацію серед абітурієнтів під час вступних компаній останніх років, рекомендувати приймальній комісії університету при підготовці до затвердження вченою радою університету проекту Правил прийому до СумДУ на 2020 р. та формуванні пропозицій щодо плану прийому за держзамовленням на 2020 р. врахувати наступне:

а) з переліку конкурсних пропозицій Правил прийому 2019 р. не оголошувати прийом на

навчання у 2020 р. за спеціальностями (освітніми програмами) та формами здобуття освіти, які не мають популярності серед абітурієнтів або програють конкуренцію на ринку освітніх послуг іншим ЗВО, що за результатами прийому останніх 2-х років призвело до формування малокомплектних груп, які не мають поповнення бакалавратури на старших курсах за рахунок прийому осіб на основі молодшого спеціаліста або не мають дозарахування іноземних громадян (крім освітніх програм до первинної акредитації), а саме:

ступінь бакалавра – «Публічне управління та адміністрування» - денна та заочна форми навчання, «Економіка (бізнес аналітика)» - денна форма навчання;

ступінь магістра – «Біомедичні прилади та системи», «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність (підприємництво, торгівля та логістика)» - денна форма навчання, «Медіакомунікації», «Прикладне матеріалознавство», «Металорізальні верстати та системи» - заочна форма навчання.

б) додатково до зазначених у Правилах прийому на 2019 р. спеціальностей та форм здобуття освіти оголосити прийом за заочною формою здобуття освіти при вступі до бакалавратури зі скороченим терміном навчання на базі диплому молодшого спеціаліста за спеціальностями 017 «Фізична культура і спорт» та 231 «Соціальна робота».

5. Розширити профорієнтаційну роботу з різними категоріями потенційних вступників до аспірантури, зокрема випускниками магістратури інших ЗВО; працівниками інших ЗВО, що не мають наукового ступеня та не мають можливості вступити в аспірантуру за місцем роботи; представниками керівного складу підприємств, установ, органів державної влади тощо. Організувати системну роботу серед магістрів СумДУ щодо залучення їх до навчання в аспірантурі (зокрема, збільшити частку атестаційних робіт магістрів за тематикою майбутнього дисертаційного дослідження передусім для учасників конкурсів наукових робіт та олімпіад, членів наукових товариств, наукових гуртків тощо).

Відповідальні - завідувачі кафедр, директори інститутів, декани факультетів, директор департаменту по роботі з персоналом та підготовці НПК Циганюк Д.Л., зав. ВДА Діденко І.В., начальник НТСА Солодовніков С.М.

Термін виконання – постійно.

6. З метою розширення контингенту аспірантів за рахунок громадян інших держав – проводити системну роботу із пошуку можливостей міжнародної акредитації освітньо-наукових програм підготовки докторів філософії та організувати співпрацю з відповідними організаціями; активізувати роботу із забезпечення викладання навчальних дисциплін на третьому (освітньо-науковому рівні) англійською мовою; забезпечити завершення ліцензування СумДУ на підготовку іноземців в аспірантурі.

Відповідальні - директори інститутів, декани факультетів, завідувачі кафедр, директор департаменту по роботі з персоналом та підготовці НПК Циганюк Д.Л., зав. ВДА Діденко І.М.

Термін виконання: постійно.

7. З метою забезпечення можливості видачі дипломів державного зразка забезпечити у 2020 р. пілотну акредитацію освітньо-наукової програми «Економіка», організувати роботу з підготовки до акредитації усіх освітньо-наукових програм підготовки докторів філософії у 2021 р. та.

Відповідальні - директор департаменту по роботі з персоналом та підготовці НПК Циганюк Д.Л., начальник ОМУ Юскаєв В.Б., директор ННІ ФЕМ ім. О. Балацького Васильєва Т.А., зав. ВДА Діденко І.М.

Термін виконання: вересень 2020 р.

8. Випусковим кафедрам провести аналіз конкурсних показників, які згідно «Положення про критерії розміщення державного замовлення на підготовку магістрів для ЗВО, які знаходяться у сфері управління МОН України» визначають обсяги держзамовлення підготовки в магістратурі, а також Критерії конкурсного відбору виконавців державного замовлення на підготовку бакалаврів на основі освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста у закладах вищої освіти, що належать до сфери управління Міністерства освіти і науки України. При цьому вивчити досвід інших ЗВО, які мають вищі показники за аналогічними спеціальностями, та вжити заходів щодо

зростання показників спеціальностей, за якими проводиться підготовка фахівців в СумДУ.

Термін виконання – постійно.

9. Департаменту доуніверситетської освіти та профорієнтаційної роботи до 01.11.2019 р. подати до затвердження в ректорат план заходів щодо організації роботи з набору студентів за всіма освітніми ступенями та формами здобуття освіти у 2020 р. При цьому, крім іншого, врахувати необхідність:

а) впровадження нових форм профорієнтаційної роботи, спрямованих на підвищення іміджу університету та іміджу спеціальностей, висвітлення різних форм академічної мобільності студентів та аспірантів університету;

б) розширення форм профорієнтаційної роботи з батьками абітурієнтів та адміністраціями закладів загальної середньої освіти;

в) пошуку нових форм та активізації профорієнтаційної роботи серед абітурієнтів з високими показниками результатів ЗНО;

г) організації системної роботи щодо профорієнтаційної роботи серед випускників технікумів (коледжів) та випускників бакалавратури інших ЗВО різних регіонів України;

д) використання новітніх інформаційно-комп'ютерних технологій та соціальних мереж у профорієнтаційній роботі факультетів/інститутів та випускових кафедр;

є) більш активної профорієнтаційної роботи за всіма формами здобуття освіти локальних центрів дистанційної освіти та територіальних центрів дистанційних комунікацій СумДУ;

ж) розширення форм профорієнтаційної роботи під час консультацій з питань реєстрації на зовнішнє незалежне оцінювання та під час його проведення;

з) більш активного залучення органів студентського самоврядування до профорієнтаційної роботи за місцем проживання студентів, і, насамперед, за межами Сумської області;

і) проведення тренувальних тестувань за технологіями ЗНО з іноземної мови, права та ТЗНПК для випускників бакалавратури СумДУ та інших ЗВО;

к) розширення комплексу центрів науково-технічної творчості учнівської молоді для залучення талановитої молоді для вступу на спеціальності особливої підтримки;

л) постійно здійснювати пошук нових форм співпраці з установами та організаціями, соціальними партнерами на предмет підготовки (перепідготовки) фахівців, у тому числі шляхом утворення нових ТЦДК в Україні та за її межами.

Відповідальні – проректор Бріжатий О.В., директор департаменту доуніверситетської освіти та профорієнтаційної роботи Мерзляков Ю.С., директор ЦЗДВН Мелейчук С.С.

Термін виконання: постійно.

10. Культурно-мистецькому центру, спортивному клубу серед пріоритетних напрямків діяльності продовжувати роботу щодо залучення шкільної молоді до культурно- та спортивно-масових заходів, занять в спортивних секціях та мистецьких гуртках, що проходять в «стінах» СумДУ, та спільно з департаментом доуніверситетської освіти та профорієнтаційної роботи вжити заходів щодо збільшення частки осіб цієї категорії учнівської молоді, які навчаються на курсах СумДУ з підготовки до ЗНО.

Відповідальні – проректори Король О.В. і Бріжатий О.В., директор департаменту доуніверситетської освіти та профорієнтаційної роботи Мерзляков Ю.С.

Термін виконання - протягом року.

Схвалено вченою радою СумДУ (протокол №03 від 10 жовтня 2019 р.)

Голова вченої ради

А.В. Васильєв

Секретар

А.І. Рубан